

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ПРОЕКТ
“СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”**

ПІДТРИМКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Артем Шаіпов

**юридичний радник та координатор програм
Проекту USAID «Справедливе правосуддя»**

26 травня 2016

Львів

Огляд деяких інноваційних проектів у світлі підтримки модернізації правничої освіти:

1. Методика проведення зовнішнього незалежного оцінювання процесів забезпечення якості правничої освіти
2. Результати дослідження щодо очікувань роботодавців від випускників правничих шкіл України
3. Робота з посилення академічної доброчесності
4. Дискусія

Методика зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти

- Мета та історія розробки
- Зміст Методики
- Апробація та подальше застосування

Чому важлива якість юр.освіти?

- Професійні правники – це *sine qua non* для забезпечення правовладдя
- Економічна справедливість при наданні освітніх послуг - «value for money»
- Професіоналізм та доброчесність правників – обов'язкова умова добробуту демократичного суспільства

Мета

- Створення інструменту оцінки якості правничої освіти
- Збір інформації про реальний стан діяльності по забезпеченню якості освіти на прикладах конкретних правничих шкіл
- Обґрунтування потреби дбати про якість навчального процесу у світлі очікувань ринку праці

Історія

- Дослідження стану юридичної освіти в Україні та формування стратегічного бачення її модернізації (2009 – 2013)
- Ідея першого пілотного проекту з незалежної оцінки якості освіти (2013)
- Втілення ідеї на основі міжнародного досвіду щодо критеріїв оцінки якості освіти (2014)

Зміст методики

- **7** інструментів оцінювання
- **7** елементів оцінювання
- **14** ключових критеріїв
- **5** груп оцінювання

7 інструментів оцінювання

- анонімне он-лайн опитування на базі програми Monkey Survey
- індивідуальні інтерв'ю
- обговорення у фокус-групах
- відвідування навчальних занять
- огляд приміщень факультету
- огляд виконаних студентами екзаменаційних робіт / наукових праць
- ознайомлення з переліком, обсягом та змістом рекомендованої та доступної літератури

7 елементів оцінювання

- політика та процедури внутрішнього забезпечення якості
- затвердження, моніторинг і періодичність перегляду навчальних програм та вимог до ступенів
- добір та оцінювання студентів
- забезпечення якості професорсько-викладацького складу
- програми навчальних дисциплін, методологія викладання, навчальні ресурси та підтримка студентів
- адміністрування факультетом та інформаційні системи
- публічність інформації про факультет та всі аспекти навчання на ньому

5 груп оцінювання

- Адміністрація (університету та факультету)
- Викладачі
- Студенти
- Випускники
- Роботодавці правничої сфери

Тестування та подальше застосування

- Апробацію Методики успішно здійснено на юридичному ф-ті ЛНУ ім. І.Франка (травень 2014)
- Методика оформлена й надіслана до МОНу для ознайомлення, оцінки та подальшого добровільного застосування в Україні
- В травні 2015 за Методикою проведено інституційну оцінку якості освіти на юридичному ф-ті ЧНУ ім. Ю.Федьковича

Нормативні вимоги забезпечення якості

- Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та освіти (ч. 1-2 ст. 16 ЗУ «Про вищу освіту»)
- Система зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти (ч. 3 ст. 16 ЗУ «Про вищу освіту»)
- Система забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти (ч. 4 ст. 16 ЗУ «Про вищу освіту»)

Дослідження очікувань роботодавців

- Мета та методика дослідження
- Думка роботодавців щодо:
 - Головних недоліків юридичної освіти;
 - Ідеального випускника
- Використання результатів дослідження

Мета

- Отримати достовірну інформацію від роботодавців.
- З'ясувати інтерес фахових спільнот юристів у залученні до роботи над модернізацією правничої освіти.
- Презентувати результати МОНу та Мінюсту з метою підтримати на державному рівні:
 - 1) формування рамки кваліфікації та стандартів професії;
 - 2) вироблення і затвердження освітніх стандартів;
 - 3) перегляд навчальних програм у світлі вимог ринку.

Методика дослідження

- Кабінетне дослідження
- Польові дослідження (опитано 416 роботодавців)
- Глибинні інтерв'ю (опитано 41 експерта)
- Обговорення попередніх результатів у форматі фокус-груп у Києві, Львові, Одесі та Харкові
- Обговорення результатів проекту у форматі «круглий стіл» (Київ)

Ключові висновки дослідження

- Випускники не вміють застосовувати на практиці набуті теоретичні знання
- Випускникам бракує практичних вмінь і навичок для самостійної діяльності та фахової командної роботи
- В освіті існує прогалина щодо формування професійних цінностей і плекання поваги до них

Пропозиції роботодавців

- Більше уваги профільним предметам
- Більше годин на розвиток практичних вмінь/навичок (ведення переговорів, правовий аналіз, комунікація, іноземні мови тощо)
- Впровадження курсів по формуванню професійних цінностей та правил професійної етики, які мають засвоїти, поділяти та дотримуватися молоді правники

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ
“СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”

Перелік обов'язкових предметів

Цивільне право – 94,7%

Цивільний процес – 89,9%

Конституційне право та права людини – 88,2%

Господарське право – 80,8%

Адміністративне право – 80,0%

Кримінальне право – 79,1%

Трудове право – 78,8%

Господарський процес – 78,6%

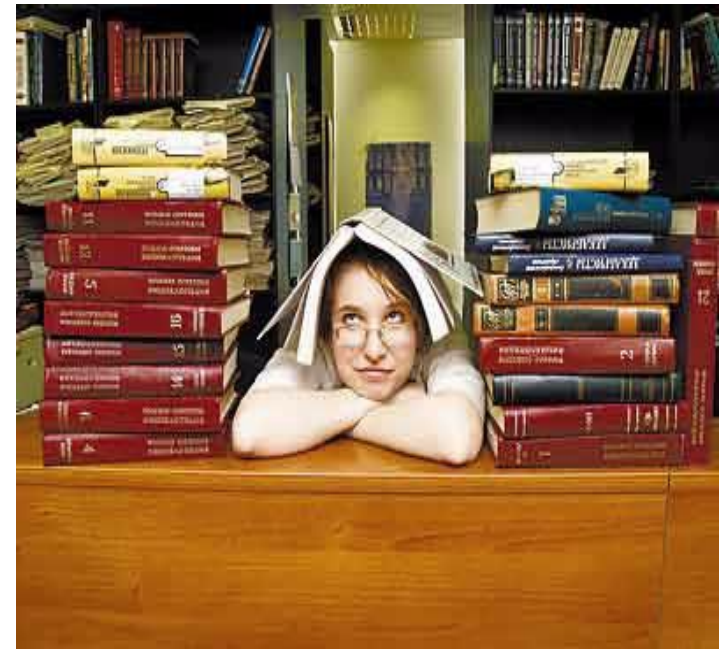
Кримінальний процес – 76,7%

Податкове право – 70,2%

Теорія права – 67,5%

Теорія держави – 63,2%

Юридична психологія – 53,1%

Перелік бажаних вмінь та навичок

- Юридичний аналіз, підготовка юридичних висновків, складання юридичних текстів – 80,3%
- Професійна етика – 76,7%
- Основи комунікації – 68,3%
- Основи самоорганізації, планування та керування часом – 63,5%
- Програмне забезпечення для юристів – 63,2%
- Робота у команді – 62,5%
- Правнича риторика – 60,8%
- Іноземні мови – 59,6%

Професійні цінності

Повага до права/закону – 86,8%

Справедливість – 82,5%

Толерантність – 73,3%

Професійна незалежність – 70,4%

Принциповість – 66,6%

Лояльність до клієнта – 65,6%

Уникнення конфлікту інтересів – 60,8%

Використання отриманих даних планується для розробки:

- Рамки кваліфікацій правничої професії
- Національного стандарту юридичної освіти
- Професійних стандартів за напрямками юридичної діяльності

Кодекс поведінки університетської спільноти

- Інструмент об'єднання зусиль студентів, викладачів, адміністрації та обслуговуючого персоналу для забезпечення :
 - академічної доброчесності;
 - поваги один до одного;
 - ствердження верховенства права.

Історія питання на прикладі зусиль Проекту USAID

- Зовнішня незалежна оцінка процесів забезпечення якості юр. освіти в ЧНУ ім. Ю.Федьковича (травень 2015р.);
- Міжнародна конференція «Сучасні тренди в юридичній освіті» (м. Львів, червень 2015р.).

Ініціатива

- ЧНУ ім. Ю.Федьковича – ініціатива від адміністрації
- ЛНУ ім. І.Франка – ініціатива від студентів

Підтримка ініціативи

- На підтримку ініціатив та зусиль ЧНУ й ЛНУ Проект запросив проф. права із США пана Томаса Х. Спіді Райса;
- Створюються робочі групи на обох юр.факультетах ЧНУ та ЛНУ.

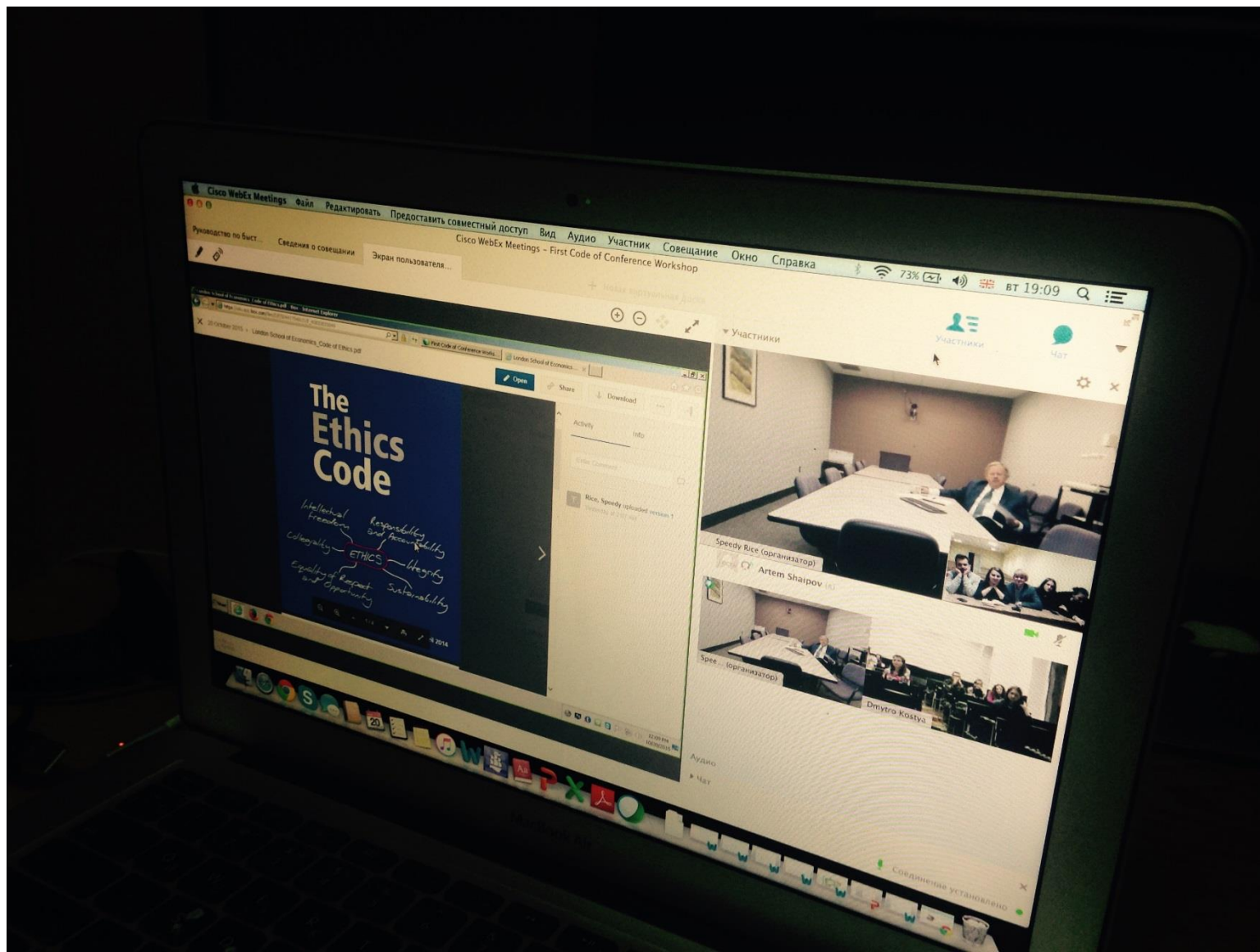
Підготовка розробки

- Проф. Райс проводить 6-ть вебінарів з таких питань:
 - етика університетської спільноти;
 - кращі практики розробки кодексу поведінки;
 - вдалі зразки кодексів поведінки;
 - рекомендації з розробки для ЧНУ та ЛНУ.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ “СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ “СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”

Розробка кодексів

Робота робочих груп ЧНУ та ЛНУ

- онлайн підтримка проф. Райса;
- робота із проф. Райсом в Чернівцях та у Львові.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ПРОЕКТ
“СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”**

Затвердження кодексу

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

**МОРАЛЬНО-
ЕТИЧНИЙ МІНІМУМ**

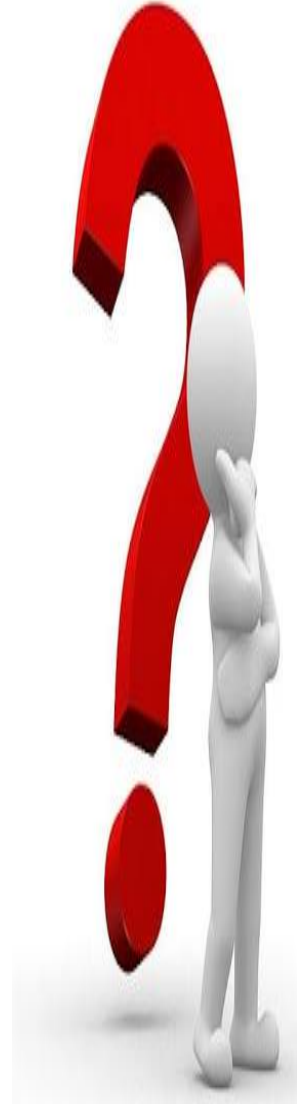
Подальша робота

- Вдосконалення тексту Кодексу;
- Розробка процедур роботи Комісії з питань академічної доброчесності;
- Створення Комісії та забезпечення її роботи;
- Формування на базі розглянутих справ практики вирішення питань стосовно етики поведінки в університетській спільноті.

Дискусія

- Чому молодим правникам бракує знань, навичок та цінностей?
- Як виправити цю ситуацію, якою має бути роль професійних об'єднань в цьому?
- Чим має вирізнитись сучасна система юридичної освіти?
- Яким може бути внесок професійних об'єднань в модернізацію освіти?

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ
“СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ”

Дякую за увагу!

ashaipov@fair.org.ua

www.fair.org.ua